

C-490/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. október 2.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Administrativen sad Sofia-grad (Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. október 2.

Felperes:

V.M.A.

Alperes:

Stolichna Obshtina, Rayon „Pancharevo”

Az alapeljárás tárgya

Az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság, Bulgária) előtti elsőfokú eljárás, amely a V.M.A. által Szófia főváros, „Pancharevo” kerülettel szemben amiatt benyújtott keresettel indult, hogy az megtagadta a születési anyakönyvi kivonatnak a 2019. december 8-án Barcelonában (Spanyol Királyság) született S.D.K.A. nevű kislány részére történő kiállítását, akinek születését olyan spanyol születési anyakönyvi kivonattal igazolták, amelyen anyjaként V.M.A. és K.D.K. – két nőnemű személy – került feltüntetésre.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Az uniós jog értelmezése, az EUMSZ 267. cikk első bekezdése

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 20. és EUMSZ 21. cikket, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 24. és 45. cikkét, hogy amennyiben

bolgár állampolgárságú gyermeknek az Európai Unió valamely más tagállamában való születésére vonatkozó igazolás iránti kérelemmel fordultak a bolgár közigazgatási hatóságokhoz, és e születést olyan spanyol születési anyakönyvi kivonat igazolta, amelyen két nőnemű személy került anyaként feltüntetésre annak megadása nélkül, hogy valamelyikük vér szerinti anya lenne-e, és ha igen, melyikük az, az említett rendelkezések nem teszik lehetővé e hatóságok számára, hogy a bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállítását azzal az indokkal tagadják meg, hogy a felperes megtagadta annak közlését, hogy ki a gyermek vér szerinti anyja?

2. Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikk (2) bekezdését és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 9. cikkét, hogy az uniós tagállamok nemzeti és alkotmányos identitásának tiszteletben tartása azt jelenti, hogy a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a származás megállapítására vonatkozó szabályok tekintetében? Konkrétan:
 - Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikk (2) bekezdését, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy tájékoztatást kérjenek a gyermek biológiai származásáról?
 - Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikknek a Alapjogi Charta 7. cikkével és 24. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett (2) bekezdését, hogy elengedhetetlen egyensúlyba hozni egyrészt a tagállam nemzeti, illetve alkotmányos identitását, másrészt pedig a gyermek mindenek felett álló érdekét, figyelembe véve, hogy jelenleg sem az értékek tekintetében, sem pedig jogi tekintetben nincs egyetértés azzal kapcsolatban, hogy a születési anyakönyvi kivonatban azonos nemű személyeket fel lehet-e tüntetni szülőként annak megadása nélkül, hogy valamelyikük a gyermek vér szerinti anyja lenne-e, és ha igen, melyikük az? Az e kérdésre adott igenlő válasz esetén hogyan valósítható meg konkrétan ezen érdekegyensúly?
3. Jelentőséggel bírnak-e az első kérdés megválaszolása szempontjából a Brexit jogkövetkezményei abban az esetben, ha a valamely más tagállamban kiállított születési anyakönyvi kivonatban megjelölt anya az Egyesült Királyság állampolgára, a másik anya pedig az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára, figyelembe véve különösen azt, hogy a gyermek bolgár születési anyakönyvi kivonata kiállításának megtagadása akadályát képezi annak, hogy valamely uniós tagállam kiállítsa a gyermek személyazonosító okmányát, és ezáltal adott esetben megnehezíti a gyermeket uniós polgárként megillető jogok teljes körű gyakorlását?
4. Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: előírja-e az uniós jog, különösen a tényleges érvényesülés elve, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok számára, hogy a születési anyakönyvi kivonat kiállítása tekintetében az alkalmazandó nemzeti jog részét képező mintától eltérjenek?

Az Európai Unió jogszabályi rendelkezései és ítélkezési gyakorlata

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 18., 20. és 21. cikke;

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 9., 21., 24. és 45. cikke;

Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 4. cikkének (2) bekezdése;

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 1. pontja és 2. pontjának a) alpontja, 4. cikke, valamint 7. cikke (1) bekezdésének d) pontja és (4) bekezdése;

A Bíróság 2008. július 25-i Metock és társai ítélete (C-127/08, EU:C:2008:449); 2012. november 8-i Lida ítélete (C-40/11, EU:C:2012:691); 2018. június 5-i Coman és társai ítélete (C-673/16, EU:C:2018:385); 2001. november 20-i Jany és társai ítélete (C-268/99, EU:C:2001:616), valamint 1974. december 41-i Van Duyn ítélete (41/74, EU:C:1974:133); 2003. október 2-i Garcia Avello ítélete (C-148/02, EU:C:2003:539); 2008. április 1-jei Maruko ítélete (C-267/06, EU:C:2008:179); 2008. október 14-i Grunkin és Paul ítélete (C-353/06, EU:C:2008:559) és 2016. június 2-i Bogendorff von Wolffersdorff ítélete (C-438/14, EU:C:2016:401).

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB), 2014. június 26., Mennesson kontra Franciaország ítélet (65192/11. sz. kereset) és az EJEB-nek a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) előterjesztésére adott véleménye (P16-2018-001. sz. előterjesztés).

Nemzeti rendelkezések

Konstitutsia na Republika Balgaria (a Bolgár Köztársaság alkotmánya), 25. cikk és 46. cikk (1) bekezdése;

Semeen kodeks (családjogi törvénykönyv), 60. és 61. cikk;

Zakon za grazhdanskata registratsia (az anyakönyvezésről szóló törvény), 42., 45., 69., 70., 72. cikk;

Naredba Nr. RD-02-20-9 ot 21.05.2012 g. za funkcionirane na Edinnata sistema za grazhdanska registratsia (az anyakönyvezés egységes rendszerének működéséről szóló, 2012. május 21-i RD-02-20-9. sz. rendelet), 7., 12., 13., 14. cikk;

Zapoved Nr. RD-02-14-2595 ot 15.12.2011 za utvarzhdavane na obraztsi na aktovete za grazhdansko sastoyanie, izdadena ot ministara na regionalnoto razvitie i blagoustroystvoto i ministara na pravosadieto (a regionális fejlesztési és közmunkaügyi miniszternek, valamint az igazságügyi miniszternek az anyakönyvi kivonatok mintáinak engedélyezéséről szóló, 2011. december 15-i RD-02-14-2595. sz. utasítása)

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 Az S.D.K.A. nevű gyermek 2019. december 8-án született Barcelonában (Spanyol Királyság), és a részére születési anyakönyvi kivonatot állítottak ki, amelyben a gyermek anyjaként a bolgár állampolgárságú V.M.A. „A anya” megjelöléssel, és az egyesült királysági állampolgár K.D.K. „anya” megjelöléssel szerepel, mindkettő nőnemű személyek.
- 2 A 2020. január 29-i kérelemben V.M.A. a képviselője útján úgy nyilatkozott, hogy Szófia főváros, „Pancharevo” kerület kiállíthatja az S.D.K.A. nevű gyermek bolgár születési anyakönyvi kivonatát. E nyilatkozathoz csatolta a barcelonai anyakönyvi kivonat és az S.D.K.A. születésének tényéről kiállított igazolás bolgár nyelvre történt hiteles fordítását, amelyekben a gyermek anyjaként V.M.A. (születési hely: Szófia, Bolgár Köztársaság) és K.D.K. (születési hely: Gibraltár, Egyesült Királyság) – két nőnemű személy – került feltüntetésre.
- 3 A születés tényéről kiállított igazolásban szereplő adatok szerint V.M.A. és K.D.K. 2018. február 23-án kötött polgári házasságot Gibraltárban (Egyesült Királyság).
- 4 2020. február 7-én Szófia főváros, „Pancharevo” kerület írásban felszólította a felperest, hogy hétnapos határidőn belül igazolja a gyermek származását a vér szerinti anyja tekintetében.
- 5 A felperes 2020. február 18-án a részére adott utasításokra azt válaszolta, hogy nem tud ilyen információt rendelkezésre bocsátani, és erre a Bolgár Köztársaságban hatályos jogszabályok alapján nem is köteles.
- 6 Szófia főváros, „Pancharevo” kerület a 2020. március 5-i keltezésű és ugyanezen a napon a felperes részére elküldött levelében megtagadta az S.D.K.A. nevű gyermek bolgár születési anyakönyvi kivonatának kiállítását.
- 7 V.M.A. meghatalmazottja 2020. április 3-án keresetet nyújtott be az Administrativen sad – Sofia gradhoz (szófiai közigazgatási bíróság), amelyben vitatta a S.D.K.A. nevű gyermek bolgár születési anyakönyvi kivonatának a kiállított spanyol születési anyakönyvi kivonat alapján történő kiadásának Szófia főváros, „Pancharevo” kerület általi, a 2020. március 5-i levélben kifejezésre jutó megtagadását.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 8 A Szófia főváros, „Pancharevo” kerület által a felperesnek küldött, 2020. március 5-i levél szerint, amely megtagadta az S.D.K.A. nevű gyermek bolgár születési anyakönyvi kivonatának kiállítását, e megtagadás indoka az volt, hogy a gyermek vér szerinti anyját érintően a származása tekintetében nem áll rendelkezésre elegendő információ. Azt is megjegyezték, hogy két nőnemű szülőnek a gyermek születési anyakönyvi kivonatában való feltüntetése nem megengedett, mivel az azonos neműek házassága a Bolgár Köztársaságban jelenleg jogellenes, és az ilyen bejegyzés közrendbe ütközik.
- 9 Az Administrativen sad Sofia-gradhoz (szófia-i közigazgatási bíróság) benyújtott keresetlevelében a felperes arra hivatkozik, hogy a bolgár születési anyakönyvi kivonat S.D.K.A. részére történő kiállításának a megtagadása mind anyagi, mind pedig eljárásjogot sért, valamint a 2004/38 irányelvet is megsértették, továbbá hogy ez mind a Bíróság, mind pedig az EJEB ítélkezési gyakorlatával ellentétes. A felperes álláspontja szerint a Bolgár Köztársaság egyetlen anyagi jogi aktusa sem teremt kötelezettséget a közigazgatási hatóság részére arra vonatkozóan, hogy a gyermek származását a bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállítása előtt megvizsgálja. Ezenkívül a felperes a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, amely szerint a fogadó állam nem írhat elő további feltételeket a házasság fennállásának és a családtagok ebből eredő jogainak tiszteletben tartásához (2008. július 25-i Metock és társai ítélet, C-127/08, EU:C:2008:449; 2012. november 8-i Iida ítélet, C-40/11, EU:C:2012:691; 2018. június 5-i Coman és társai ítélet, C-673/16, EU:C:2018:385).
- 10 A felperes vitatja, hogy Szófia főváros, „Pancharevo” kerület közrendi indokokra hivatkozhatna, és ennek során a bolgár Kodeks na mezhdunarodno chasno pravo (nemzetközi magánjogi törvénykönyv) rendelkezéseire, valamint a Bíróság vonatkozó ítélkezési gyakorlatára hivatkozik (2001. november 20-i Jany és társai ítélet, C-268/99, EU:C:2001:616; 1974. december 4-i Van Duyn ítélet, 41/74, EU:C:1974:133).
- 11 A felperes azt is állítja, hogy V.M.A. magánélethez, valamint V.M.A. és K.D.K. családi élethez való jogába való jogellenes beavatkozásnak minősül az, ha Szófia főváros, „Pancharevo” kerület a gyermek biológiai származására vonatkozó bizonyítékokat követel meg, amelyek hiányában megtagadja S.D.K.A. bolgár születési anyakönyvi kivonatának kiállítását, és e jogsértéseket közvetlen hátrányos megkülönböztetés keretében követték el.

A kérelem indokolásának rövid összefoglalása

- 12 Előzetes döntéshozatal iránti kérelme elfogadhatóságának alátámasztására az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) a következő érveket adja elő: az ügy ténybeli és jogi helyzete vitathatatlanul az uniós jog hatálya alá tartozik. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, amely szerint a személyi állapot valójában a tagállamok

hatáskörébe tartozó terület, és az uniós jog nem sérti e hatáskört, de amely szerint a tagállamoknak e hatáskörük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot, különösen a Szerződésnek a minden uniós polgárt megillető, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogra vonatkozó rendelkezéseit. A tagállamoknak tehát e hatáskörük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot, kivéve, ha olyan belső helyzetről van szó, amely semmilyen módon nem kapcsolódik az uniós joghoz (2003. október 2-i Garcia Avello ítélet, C-148/02, EU:C:2003:539; 2008. október 14-i Grunkin és Paul ítélet, C-353/06, EU:C:2008:559; 2018. június 5-i Coman és társai ítélet, C-673/16, EU:C:2018:385). A kérdést előterjesztő bíróság továbbá kifejti, hogy a Bíróság kimondta, hogy fennáll az uniós joggal való ilyen kapcsolat az olyan gyermekek esetében, akik valamely tagállamnak egy másik tagállam területén jogszerűen tartózkodó állampolgárai (2003. október 2-i Garcia Avello ítélet, C-148/02, EU:C:2003:539, 27. pont).

- 13 Az S.D.K.A. nevű gyermek Barcelonában (Spanyol Királyság) született, és a tartózkodási helye is ott van; a spanyol születési anyakönyvben anyjaként a bolgár állampolgárságú V.M.A.-t és az egyesült királysági állampolgár K.D.K-t tüntették fel. Az alapeljárás felperese ugyanakkor bolgár állampolgár, aki gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, és aki ennek eredményeképpen Gibraltáron (Egyesült Királyság) házasságot kötött K.D.K-val, és Barcelonában (Spanyol Királyság) telepedett le, ahol lánya, S.D.K.A született.
- 14 E körülmények között a felperes megalapozottan hivatkozik az EUMSZ 21. cikkben foglalt, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogra arra irányuló kérelme keretében, hogy a lánya születése tényét a Bolgár Köztársaságban is igazolják olyan bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállításával, amely ugyanazokat az adatokat tartalmazza, mint a gyermek spanyol születési anyakönyvi kivonata.
- 15 Ezenkívül a bolgár személyazonosító okmány kiállításához szükséges bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállításának megtagadása megfosztaná a gyermeket attól a lehetőségtől, hogy teljes mértékben gyakorolja azon jogait, amelyek uniós polgárként megilletik. A bolgár személyazonosító okmány kiállítása ugyanis a bolgár születési anyakönyvi kivonat meglététől függ. Ez a kérdés annál is inkább felmerül, mivel a gyermek másik szülője az Egyesült Királyság állampolgára. Az Egyesült Királyság állampolgárságának a gyermek általi esetleges megszerzése tehát a Brexit jogi következményeire tekintettel nem tenné lehetővé számára, hogy érvényes uniós polgársággal rendelkezzen.
- 16 Végezetül a Bíróságnak van olyan ítélkezési gyakorlata, amely az uniós jogi rendelkezéseknek a Bíróság általi értelmezésére irányuló kérdések előzetes döntéshozatalra történő utalásának elfogadhatósága mellett szól. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság nem talált a jelen ügyben szereplő kérdésekkel azonos kérdésekre vonatkozó olyan ítéletet, amely segítséget nyújtana az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez.

- 17 Az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) lényegében a következőképpen indokolja az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét: elfogadott ténynek minősül, hogy a bolgár társadalom szociális fejlődésének és értékeinek jelenlegi állapotában a bolgár alkotmányos identitás szerves részét képezi a hagyományos házasság, amelyet – amint azt az 1991. évi bolgár alkotmány (ezen alkotmány 46. cikkének (1) bekezdése) kifejezetten rögzíti – egy férfi és egy nő közötti önkéntes kötelekként kell érteni. E jogi norma kógens jellegű, és nem enged kivételeket. E rendelkezés az alkotmánynak „Az állampolgárok alapvető jogai és kötelezettségei” című II. fejezetében található. A Bolgár Köztársaság hatályos joga nem teszi lehetővé az azonos nemű személyek közötti házasság vagy az élettársi kapcsolat bármely más, jogkövetkezményeket maga után vonó formájának megkötését.
- 18 A hagyományos családnak az alkotmányban foglalt ezen elképzelése a családjogi törvénykönyvben is megjelenik, amely kifejezetten úgy rendelkezik, hogy az „anyai” ágon való leszármazást a születés határozza meg, és a gyermek „anyja” asszisztált reprodukciós eljárások esetében is az őt megszüülő „nő” (a családjogi törvénykönyv [a továbbiakban: SK] 60. cikke). Az SK 61. cikke meghatározza az „apai” ágon való leszármazást is. A jogalkotó mindkét esetben az egyes számot használja, ami egyértelműen arra utal, hogy a gyermek származása az anyától és/vagy az apától függ. A bolgár jogalkotó egyetlen olyan esetről sem rendelkezik, amelyben a gyermek származása két anyától vagy apától függ. Ezenkívül a bolgár családjogi törvénykönyv az „anya” fogalmát úgy határozza meg, mint a „nő”, aki a gyermeket megszülte, ideértve az asszisztált reprodukciós eljárásokat is. Ezért – és természetesen a különleges, törvényben szabályozott eljárások, mint például az örökbefogadás kivételével – az a nő, aki a gyermeket nem szülte, az SK 60. cikke értelmében nem tekinthető a gyermek „anyjának”. Mivel az SK 60. és 61. cikke kulcsszerepet játszik a bolgár családjogban és öröklési jogban, az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) abból indul ki, hogy e normák szintén a Bolgár Köztársaság EUSZ 4. cikk (2) bekezdése értelmében vett nemzeti és alkotmányos identitását juttatják kifejezésre.
- 19 E szabályokat az anyakönyvezésről szóló törvény vonatkozó rendelkezései is tükrözik. A 72. cikk (3) bekezdésének 1. pontja értelmében a bolgár anyakönyvvezető kiállítja a bolgár anyakönyvi kivonatot, amelyben a következő adatokat tünteti fel: az érintett személy neve, a születési hely és idő, a nem és a „megállapított származás”. A „származás” alatt az SK 60. és 61. cikkében meghatározott „származást” kell érteni. Az anyakönyvezés egységes rendszerének működéséről szóló, 2012. május 21-i RD-02-20-9. sz. rendelet 12. cikkének (1) bekezdése értelmében a külföldi születés bejegyzésekor a születési anyakönyvi kivonatban a külföldi dokumentum bemutatott példányában vagy bolgár nyelvű fordításában foglaltaknak megfelelően tüntetik fel az érintett személy nevére, a születési helyre és időre, a nemre és a „megállapított származásra” vonatkozó adatokat.
- 20 Ugyanakkor azonban az anyakönyvi kivonatok megállapított mintáinak megfelelően, a regionális fejlesztési és közmunkaügyi miniszter, valamint az

igazságügyi miniszter 2011. december 15-i utasítása szerint a születési anyakönyvi kivonatban a gyermek szüleiire vonatkozó adatok két oszlopba, mégpedig az „anya” és az „apa” elnevezésű oszlopba kerülnek. Ezért – a Szófia főváros, „Pancharevo” kerület által előadott jogi érveket figyelmen kívül hagyva, amelyeket a kérelmet elutasító levelében fejtett ki – Szófia főváros, „Pancharevo” kerület technikai értelemben nem állíthat ki születési anyakönyvi kivonatot, mivel a spanyol születési anyakönyvi kivonattól eltérően a minta nem rendelkezik két anya bejegyzéséről.

- 21 E körülmények között az Administrativen sad Sofia-gradnak (szófia-i közigazgatási bíróság) kétségei vannak egyrészt afelől, hogy az olyan bolgár állampolgár külföldi születése anyakönyvezésének megtagadása, akinek egy másik tagállam által kiállított születési anyakönyvi kivonatában két anya szerepel, nem sérti-e ezen személy azon jogait, amelyeket az EUMSZ 20. cikk és az EUMSZ 21. cikk, valamint az Alapjogi Charta 7., 24. és 45. cikke biztosít számára. A bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállításának megtagadása ugyanis megnehezítheti a gyermek szabad mozgáshoz való jogának gyakorlását, mivel a bolgár személyazonosító okmány kiállítása a bolgár születési anyakönyvi kivonat meglététől függ. A jelen ügyben a Brexit jogkövetkezményei szintén hatással lehetnek a bíróság értékelésére, mivel a spanyol születési anyakönyvi kivonatban megjelölt másik anya már nem uniós polgárnak, hanem harmadik országbeli állampolgárnak minősül. Ezáltal a bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállításának megtagadása – még ha annak a gyermek bolgár állampolgárságára nincs is jogi hatása – a bolgár személyazonosító okmány kiállítása során komoly adminisztratív akadályokat jelenthet, és ennél fogva megnehezítheti a gyermek Unión belüli szabad mozgását és az őt uniós polgárként megillető jogok teljes körű gyakorlását.
- 22 Az Administrativen sad Sofia-gradnak (szófia-i közigazgatási bíróság) másrészt azonban azzal kapcsolatban vannak kétségei, hogy a közrendnek vagy a nemzeti identitásnak az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése értelmében vett védelmére vonatkozó indokok igazolhatják-e az EUMSZ 21. cikk által biztosított szabad mozgáshoz való jog ilyen korlátozását, és hogy az ilyen korlátozás esetében milyen mértékben kell a szabad mozgáshoz való jog megsértésének arányosságát vizsgálni. Az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) úgy véli, hogy a gyermek származását meghatározó jogszabályok – figyelembe véve a Bolgár Köztársaság társadalmi viszonyai fejlődésének jelenlegi állapotát – mind tisztán jogi szempontból, mind pedig az értékekre tekintettel alapvető jelentőséggel bírnak a bolgár alkotmányos hagyományban, valamint a bolgár családi és öröklési jogban. Mivel az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése értelmében az Unió tiszteletben tartja a tagállamok nemzeti identitását, amely elválaszthatatlan része azok alapvető politikai és alkotmányos berendezkedésének (2016. június 2-i Bogendorff von Wolffersdorff ítélet, C-438/14, EU:C:2016:401, 73. pont), az Administrativen sad Sofia-gradnak (szófia-i közigazgatási bíróság) kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy nem csorbítja-e a bolgár közigazgatási hatóságoknak a külföldön történt születés igazolásakor fennálló, arra vonatkozó kötelezettsége, hogy a bolgár születési anyakönyvi kivonatba a gyermek

szüleiként két anyát jegyezzen be, a bolgár állam nemzeti identitását, amely állam nem biztosítja annak lehetőségét, hogy a születési anyakönyvi kivonatba két azonos nemű szülőt jegyezzenek be.

- 23 E tekintetben az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) úgy véli, hogy kizárólag a jogalkotó dönthet önállóan arról, hogy a gyermek származását nemcsak egy, hanem két anya és/vagy apa is meghatározhatja-e. Az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) tudomása szerint az uniós jog nem tér ki erre a kérdésre. Konkrétabban az Alapjogi Charta 9. cikke kifejezetten előírja, hogy a családalapításhoz való jogot a nemzeti törvények szerint kell biztosítani, ami valójában az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésében elismert nemzeti és alkotmányos identitás tiszteletben tartását tükrözi.
- 24 E tekintetben és a gyermek mindenképp felett álló érdekét szem előtt tartva az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) figyelembe veszi azt, hogy a megoldást a gyermek érdekeinek szintjén kell megtalálni, aki nem felelős a társadalmi viszonyok értékskálájának az Európai Unió tagállamai között megállapított eltéréseiért. A fenti megfontolások összességére tekintettel az Administrativen sad Sofia-gradnak (szófia-i közigazgatási bíróság) azzal kapcsolatban merültek fel kételyei, hogy az Alapjogi Charta 24. cikkének (2) bekezdése arra kötelezi-e a tagállamot, hogy ne alkalmazza nemzeti jogának alapvető szabályait.
- 25 Az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) tehát elengedhetetlennek tartja, hogy egyensúlyt teremtsen a jelen ügy tárgyát képező különböző jogos érdekek között: egyrészt a Bolgár Köztársaság alkotmányos, illetve nemzeti identitása, másrészt a gyermek érdekei, és különösen a magánélethez és a szabad mozgáshoz való joga között. Azt is meg kell vizsgálni, hogy elérhető-e ezen egyensúly az arányosság elve révén. Az Administrativen sad Sofia-gradnak (szófia-i közigazgatási bíróság) nehézséget okoz különösen annak értékelése, hogy az, ha a spanyol születési anyakönyvi kivonatban feltüntetett két anya közül az egyiket, aki vagy a gyermek vér szerinti anyja, vagy egyéb eljárás révén (például örökbefogadás) anyává vált, feltüntetik az „anya” elnevezésű oszlopban, miközben az „apa” elnevezésű oszlop üresen (kitöltetlenül) marad, egyensúlyt jelent-e egyrészt a bolgár társadalomnak mint egésznek és a gyermeknek a jogos érdekei között. Nyilvánvaló, hogy e megoldás a spanyol és a bolgár születési anyakönyvi kivonat közötti esetleges eltérések miatt bizonyos akadályokat teremtene, ugyanakkor lehetővé tenné a bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállítását, így a gyermek szabad mozgásának esetleges akadályait is el lehetne kerülni, mindenestre pedig csökkenteni lehetne. Az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) számára azonban az is kérdéses, hogy ez a megoldás összeegyeztethető-e az Alapjogi Charta 7. cikkében szereplő, a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való joggal.
- 26 Az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) álláspontja szerint a Bíróság vonatkozó ítélkezési gyakorlata nem ad választ az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre. Konkrétan, az Administrativen sad

Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) előtt felmerülő kérdésnek a 2018. június 5-i Coman és társai ítélettel (C-673/16, EU:C:2018:385) ellentétben nem az a célja, hogy a harmadik állam állampolgára származékos tartózkodási jogának megadására tekintettel elismertessék az azonos nemű személyek közötti, másik tagállamban kötött házasságot, hanem e kérdés két azonos nemű személynek egy másik tagállamban született, bolgár állampolgár gyermek anyjaként történő elismerésére vonatkozik, nevüknek a gyermek bolgár születési anyakönyvi kivonatában való feltüntetése révén. E kérdés – a Coman-ügytől eltérően – a bolgár állampolgár származása megállapításának módjával áll összefüggésben.

- 27 Az alapeljárás körülményei is különböznek a 2008. október 14-i Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559) alapjául szolgáló körülményektől. A jelen ügyben nem a gyermek családi neve, hanem származása meghatározásának módjáról van szó. Az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) álláspontja szerint ez utóbbi kérdés eltérő jellegű, és a családi jog és az öröklési jog terén sokkal jelentősebb következményekkel jár. Ezenkívül a Grunkin és Paul ügyben az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése tiszteletben tartásának kérdése nem merül fel.
- 28 Az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) az EJEB vonatkozó ítélkezési gyakorlatát is megvizsgálta, különösen a Mennesson kontra Franciaország ügyben 2014. június 26-án hozott ítéletét (65192/11. sz. kereset). A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy a francia Cour de cassation (semmitőszék) előterjesztése (P16-2018-001. sz. előterjesztés) alapján kiadott első véleménye az EJEB hivatkozott ítélkezési gyakorlatát ugyanezen ügynek az EJEB Mennesson ügyben hozott első ítéletét követő felülvizsgálata keretében tovább alakította.
- 29 Az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) álláspontja szerint az EJEB ezen ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az EJEB szerint az a döntő, hogy a külföldön kiállított születési anyakönyvi kivonatban szereplő szülők közül legalább az egyik a gyermek vér szerinti szülője-e. A jelen ügyben azonban a felperes megtagadta, hogy az alperesnek a gyermek biológiai anyjára vonatkozó információkat szolgáltatson, ami egyértelműen megkülönbözteti a jelen ügyet az EJEB előtti ügytől. Ezenkívül az ügy iratai nem tartalmaznak semmilyen utalást arra a kérdésre, hogy béranyaságról van-e szó. Mindenesetre az EJEB fent hivatkozott ítélete nem alkalmazható közvetlenül a jelen ügyre, mivel a felperes megtagadja, hogy tájékoztatást adjon a gyermek biológiai származásáról. Ebben az esetben az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) arra keresi a választ, hogy az EJEB által az államok részére biztosított mérlegelési jogkör nem értelmezhető-e tágabban, mint a fent említett ügyben. Ugyanígy az említett ítélet kifejezetten elismeri a tagállamok azon lehetőségét, hogy megtagadják a külföldön kiállított születési anyakönyvi kivonatnak az anyakönyvbe történő bejegyzését, amennyiben a gyermek elismerésének más módjai – mint például az örökbefogadás – is lehetségesek. Ez utóbbi megfontolás ugyanis bizonyos mértékben megegyezik annak – a fentiekben említett – elengedhetetlenségével, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke és az

államnak az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése értelmében vett nemzeti, illetve alkotmányos identitása egyensúlyba kerüljön. Ezzel összefüggésben hozzá kell tenni, hogy az SK 110. cikkének (2) bekezdése értelmében bolgár állampolgárságú és szokásos tartózkodási hellyel másik államban rendelkező gyermek örökbefogadására az ezen utóbbi állam jogszabályaiban foglalt követelményeknek megfelelően kerül sor. Másként fogalmazva, az EJEB által hivatkozott alternatív út hatékonyságát és gyorsaságát a spanyol jogra tekintettel kell értékelni.

- 30 Az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) által kiemelt másik fontos szempont az, hogy az EJEB-nek az EJEE mellékletét képező – a Bolgár Köztársaság által egyébként nem ratifikált – tizenhatodik kiegészítő jegyzőkönyv (5. cikk) alapján kiadott vélemény nem köti a nemzeti bíróságokat. Ezzel ellentétben a Bíróság által az EUMSZ 267. cikk alapján hozott ítéletek kötik a bolgár bíróságokat, ami az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) számára további indokot jelent a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tekintetében.
- 31 Végül, de nem utolsósorban az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) azt szeretné megtudni, hogy abban az esetben, ha a Bíróság arra a következtetésre jutna, hogy az uniós jog megköveteli a tagállamoktól, hogy a születési anyakönyvi kivonatot a más tagállamban történő kiállításnak megfelelően jegyezzék be az anyakönyvbe, ez a valóságban miképpen hajtható végre. Különösen – amint az a fentiekben megállapításra került – a születési anyakönyvi kivonat közigazgatási hatóságokra nézve kötelező mintájában két oszlop szerepel: az „anya” és az „apa” oszlop. Miként kell a jelen ügyben az uniós jogot és különösen a tényleges érvényesülés elvét – ezen körülmények között, és amennyiben ezen minta jelenleg hatályos – figyelembe venni, tekintettel arra, hogy az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) a jelen ügy keretében nem jogosult az e mintát megállapító utasítás jogszerűségét vizsgálni?
- 32 A születési anyakönyvi kivonat megállapított mintája hatályos jogi rendelkezés, és a bíróság a jelen ügyben nem azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a regionális fejlesztési és közmunkaügyi miniszter és az igazságügyi miniszter 2011. december 15-i utasítása, valamint a regionális fejlesztési és közmunkaügyi miniszternek az anyakönyvezés egységes rendszerének működéséről szóló, 2012. május 21-i RD-02-20-9. sz. rendelete a bolgár vagy európai jog magasabb szintű szabályaira tekintettel jogszerű-e. Az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) nem jogosult arra sem, hogy a jelen eljárásban e két jogi aktus érvényességéről hivatalból határozzon. Ennélfogva az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) az ügy vonatkozásában nem helyettesítheti ezt az engedélyezett mintát egy másikkal, és éppoly kevésbé helyettesíthetné az anyakönyvvezető e mintát egy másikkal. Amennyiben a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy az uniós jog megköveteli a gyermek két anyjának a születési anyakönyvbe való bejegyzését, következésképpen hogyan kell majd ezen ítéletet végrehajtani?

- 33 Emellett az Administrativen sad Sofia grad (szófiai közigazgatási bíróság) megjegyzi, hogy a jelen ügyben az újszülött állampolgársághoz való jogának kérdése nem merül fel. A gyermek ugyanis a Bolgár Köztársaság alkotmánya 25. cikkének (1) bekezdése („[b]olgár állampolgár az, akinek legalább az egyik szülője bolgár állampolgár, vagy aki a Bolgár Köztársaság területén született, ha leszármazás révén nem szerez más állampolgárságot. A bolgár állampolgárság honosítás útján is megszerezhető”), és a Zakon za balgarskoto grazhdanstvo (a bolgár állampolgárságról szóló törvény) 8. cikke („[L]eszármazás révén bolgár állampolgár az a személy, akinek legalább egyik szülője bolgár állampolgár”) alapján megszerzi a bolgár állampolgárságot. A bolgár születési anyakönyvi kivonat kiállításának elmaradása nem minősül a bolgár állampolgárság megtagadásának. A kiskorú gyermek a törvény értelmében bolgár állampolgár, függetlenül attól, hogy jelenleg bolgár születési anyakönyvi kivonatot nem állítanak ki számára. Márpedig az ilyen születési anyakönyvi kivonat kiállításának elmaradása a gyakorlatban bizonyosan megnehezíti az őt bolgár állampolgárként, illetve uniós polgárként megillető jogok gyakorlását pusztán amiatt, hogy részére nem lehet személyazonosító okmányt kiállítani.
- 34 Végül az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) azt kérte, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság eljárási szabályzatának 105. cikke alapján gyorsított eljárásban bírálják el.
- 35 Az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) álláspontja szerint az ügy jellege megköveteli, hogy az ügyet gyorsan vizsgálják meg, mivel az érintett személy esetében a S.D.K.A. nevű, 10 hónapos kiskorú gyermekről van szó, aki bolgár állampolgársággal rendelkezik, a Spanyol Királyságban született, és akinek a szülei a spanyol hatóságok által kiállított születési anyakönyvi kivonat szerint bolgár és egyesült királysági állampolgárok. Az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) előtt folyamatban lévő jogvita arra vonatkozik, hogy a bolgár önkormányzati hatóságok az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben megjelölt okok miatt megtagadták a gyermek születési anyakönyvi kivonatának a Bolgár Köztársaságban történő kiállítását. E megtagadás megnehezíti az érvényes bolgár személyazonosító okmány kiállítását. Mivel a gyermek olyan tagállamban tartózkodik, amelynek nem állampolgára, a vitatott megtagadás ennél fogva azzal a hatással jár, hogy jelentősen megnehezíti a gyermeknek az Európai Unión belüli (és nem csak ott) tartózkodását és szabad mozgását, valamint az őt uniós polgárként megillető jogok tényleges gyakorlását. Az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság) emlékeztet arra, hogy hasonló helyzetben a Bíróság már döntött az ügy gyorsított eljárásban történő elbírálása mellett (lásd: a Bíróság elnökének 2015. július 3-i Gogova végzése, C-215/15, nem tették közzé, EU:C:2015:466).
- 36 Az ügy gyorsított eljárásban történő vizsgálatának egy második indoka is van. A gyermeknek a spanyol hatóságok által kiállított születési anyakönyvi kivonatban feltüntetett másik szülője az Egyesült Királyság állampolgára. Tekintettel a Brexit jogi következményeire, még ha a gyermek időközben meg is szerezne a brit hatóságok által kiállított születési anyakönyvi kivonatot, és adott esetben a brit

állampolgárságot, e gyermek számára nem biztosított az uniós polgár jogainak hatékony és teljes körű gyakorlása. Ennélfogva a gyermek jogi helyzetének tisztázása a Brexit következményeire tekintettel sem tűr halasztást.

MUNKADOKUMENTUM